

Türkiye’de bir Pilot ETS – tasarım ve eylem planı

**Projedeki 5. Görev: Tasarım seçeneklerinin
değerlendirilmesi, pilot sistem planının
tanıtılması**

Eylül 2016

5nci Görev "Pilot ETS için Eylem Planı"nın amacı

> Pilot sistem ne demek?

➔ Pilot sistemi, belli düzeyde bir hedefi olan bir tür basitleştirilmiş ETS olarak ifade edebiliriz. Böylece öğrenme etkileri uygulamaya geçirilebilir ve Türkiye'nin emisyon azaltma gayretleri de desteklenmiş olur.

➔ Türkiye'deki ETS'nin ilk aşamasının geçiş niteliğindeki karakterinin altını çizer, deneyleme ve öğrenme amaçlarını yerine getirir (buna rağmen mevzuat çerçevesi ve hazırlık dönemi gereklidir).

➔ Böylesi bir pilot ETS, yine de hazırlık aşamasının bir parçası olabilecek bir simülasyon/ 'sanal ETS'den farklı olacaktır.

> İş yaklaşımı: Bir sonraki slayta bakınız

> Sonuç/ Çıktı: Türkiye'de somut bir pilot ETS'nin oluşturulması ve buraya ulaşmak için atılması gereken adımların belirlenmesi

➔ Türkiye'deki fiili (politik) kararları öngörmeye değil, çözüme yönelik bir tartışmayı tetiklemeye yöneliktir.

5. Görev: İş Programı

Bir Pilot ETS için eylem planı oluşturma prosedürü

•Tasarım seçeneklerinin sunulması (daha önceki çalışmalar ve Türkiye koşullarını dikkate alarak)

•Değerlendirme için kriterlerin tanımlanması

•Kriterlere dayalı olarak tasarım seçeneklerinin değerlendirilmesi

•Sonuç: Pilot ETS sisteminin tasarlanması

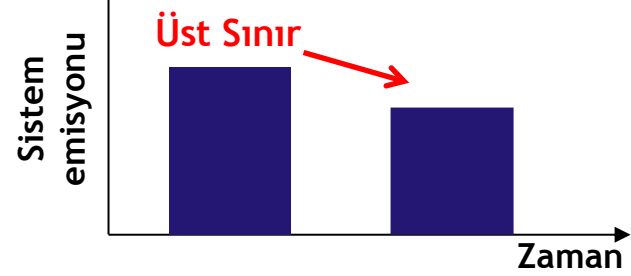
•Pilot ETS'yi geliştirmeye yönelik eylemlerin / faaliyetlerin belirlenmesi

Özet: Tasarım Unsurları

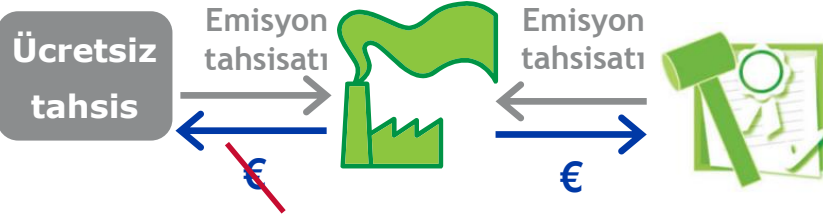
ETS kapsamı ve
genel tasarım unsurları

1

Emisyon Üst sınırının belirlenmesi,
denkleştirmeler, fiyat/piyasa istikrarı
ve çevrelemesi

2

Tahsis, karbon kaçağı ve
açık arttırma

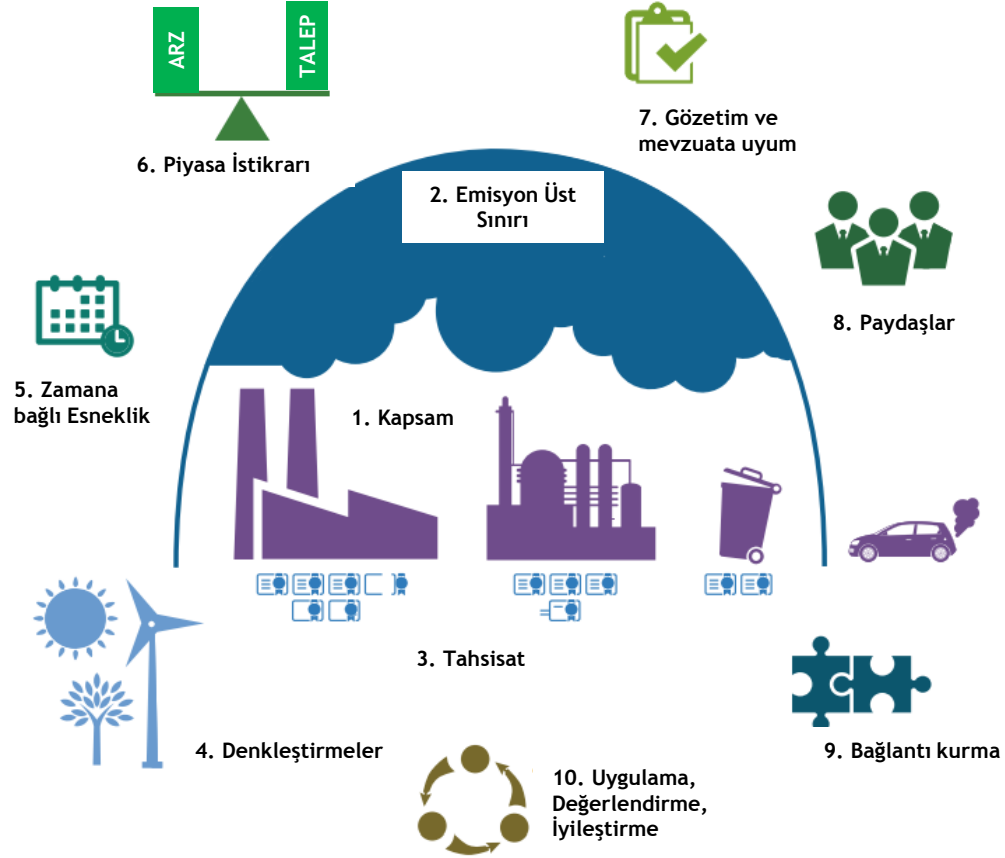
3

İRDA, kayıt sistemi ve ticaret

4

On ETS tasarım adımına...

Kaynak: Piyasa Hazırlıklılığı Ortaklığı (PMR) ve Uluslararası Karbon Eylem Ortaklığı (ICAP) 2016. Uygulamada Emisyon Ticareti: Tasarım ve Uygulama El Kitabı. Dünya Bankası, Washington, DC

Tasarım unsuru: Başlangıç yılı, süresi, kapsam

Dikkate alınacak hususlar:

- Pilot sistem süresi: 2 veya 3 yıl, örneğin 2018-2020
- Daha sonraki dönemler, Paris Anlaşmasına göre gözden geçirme devirleriyle senkronize edilebilir

Kapsamla ilgili seçenekler:

- İRD kapsamı
- Sınırlı kapsam
- Genişletilmiş kapsam

Tasarım unsuru: Emisyon üst sınırı

Dikkate alınacak hususlar:

- Verilerdeki belirsizlikler nedeniyle (büyüme tahminleri, emisyonların sektörler arasında dağılımı), yukarıdan aşağıya yerine aşağıdan yukarıya doğru tespit yapılması
- Emisyon üst sınır seviyesinin belirlenmesi: INDC’de belirtilen yoğunluk iyileştirmelerine (örneğin yılda %1,3) veya diğer taahhütlere göre düzenlenebilir

Emisyon üst sınırıyla ilgili seçenekler:

- Mutlak emisyon üst sınırı, sabit artışa göre
- Mutlak emisyon üst sınırı, büyümeye göre dinamik uyarlama

Dikkate alınacak hususlar:

- “karbon kaçağı”nın ne kadar alakalı bir konu olduğu, tahsis yaklaşımına bağlıdır → seçenekleri değerlendirirken göz önüne bulundurulacaktır.

Tahsisle ilgili seçenekler:

- Güncel AB yaklaşımı (elektrik sektörü için tahsis yok)
- Tam açık arttırma
- Tarihsel tahsis + üretim/ kapasite artışı için kıyaslama
- Tam kıyaslama

Dikkate alınacak hususlar:

- Mevcut yurtiçi gönüllü piyasa projelerinden potansiyel olarak önemli miktarda arz (ancak: çift sayımdan (double-counting) kaçınılmalıdır)

Denkleştirme kullanımıyla ilgili seçenekler:

- Denkleştirme kullanımı yok
- Yurtiçi denkleştirmeler
- Yurtiçi ve uluslararası denkleştirmeler

Tasarım unsuru: Zamana bağlı esneklik

Zamana bađlı esneklikle ilgili seęenekler:

- Bankalama/ ödünę alma yok
- Sadece vadeli ödünę alma & bankalama
- Vade ięi ödünę alma, vade ötesinde bankalama

Tasarım unsuru: Fiyat kontrolü

Dikkate alınacak hususlar:

- Bir miktar kontrol, paydaşlar tarafından tercih ediliyor gibi gözükmemektedir

Fiyat kontrolüyle ilgili seçenekler:

- Tedbir yok
- Fiyat koridoru (açık arttırmalar için)
- Piyasa dengeleme rezervi (AB yaklaşımı)
- Fiyatla tetiklenen arz tarafında alınacak tedbirler

Tasarım unsuru: Ticaret, gözetim, mevzuata uyum

Dikkate alınacak hususlar:

- (pilot) ETS'e ve mevzuata uyum döngüsüne tabi olan kuruluş büyük ölçüde mevcut İRD sistemiyle belirlenmiştir
- Kayıt Sistemi: Seçenek yok – kayıt sistemi gereklidir. Tasarım detayları, belli bilgilere halkın erişimi konularının belirlenmesi gerekmektedir
- Finans Piyasası Gözetimi: Pilot aşamasında sınırlı düzenlemeler ile yetinilebilir.

Piyasa erişimiyle ilgili seçenekler: alt kırımları yapılarak ileriki slaytlarda verilmiştir

Tasarım unsuru: Piyasa erişimi

Dikkate alınacak hususlar:

- Piyasa erişimi teknik olarak, kayıt sisteminde hesap açılmasını belli kişiler/ kuruluşlar ile sınırlayarak gerçekleştirilir

Piyasa erişimiyle ilgili seçenekler:

- Herkese tam erişim
- Sadece tesis işletmecilerine erişim
- Erişim+: Tesis işletmecileri ve Türk finans piyasasından aktörler (örneğin bankalar)

Tasarım unsuru: Ticareti yapılan ürünler

Dikkate alınacak hususlar:

- Burada ele alınmamıştır: emisyon tahsisatlarının bilançolarda ve vergilendirmeye ilgili olarak değerlendirilmesi

Ticareti yapılan ürünlerle ilgili seçenekler:

- Geniş portföydeki ürünler, türevler dahil
- Gerçek emisyon tahsisatları ile sınırlama, spot veya ileriye yönelik ticareti yapılan ürünler

Tasarım unsuru: Ticaret yöntemleri

Ticaret yöntemleriyle ilgili seçenekler:

- Kısıtlama yok (çift taraflı, OTC (tezgah üstü piyasalar)/ bankalar/komisyoncular, takas)
- Sadece takas ticareti

Tasarım unsuru: Yaptırım uygulaması

Yaptırım uygulamasıyla ilgili seçenekler:

- Yaptırım yok
- Katı yaptırımlar
- Geçiş döneminde bir tedbir olarak azaltılmış yaptırımlar

Dikkate alınacak hususlar:

- Burada bir seçenek olarak alınmamıştır: Bir pilot sistem bağlamında fazla karmaşık

Değerlendirme için kriterler

Tasarım seçeneklerinin değerlendirilmesine yönelik kriterler

Verilere ulaşılabilirlik

Yönetilebilirlik

Öğrenme etkileri

Diğer tasarım unsurlarıyla ve politika araçlarıyla uyum

Paydaşlar tarafından kabul görme

Çevresel bütünlük

Bağlantı kurma (Linking) perspektifi

... [Dinleyicilerden gelen fikirler?]

Çalışmadaki tasarım seçeneğinin değerlendirilmesi

- > Her bir tasarım unsurunu değerlendirmeye yönelik tablolar
- > +/- seçenekleriyle hızlı değerlendirme
- > Sebepler/ gerekçeler
- > Tercih edilen seçeneğin tespiti

5.3.1 Scope

Option	Criteria						
	Data availability	Manageability	Learning effects	Fit	Acceptance	Environmental Integrity	Linking perspective
Pilot ETS scope = MRV scheme scope	+	0	+	+	0	+	+
Limited scope: energy and big emitters	+	+	-	-	0	-	-
Extended scope: MRV scheme plus aviation and road transport	-	-	+	-	-	-	0

Many reasons seem to speak for adopting the existing MRV scheme's scope to the pilot ETS. Especially with view to a real scheme following the pilot ETS and the expectation that such a scheme will most likely take over the MRV scheme's scope, the possibility for all sectors to learn during such a transitional phase under simplified conditions and the perspective to link the scheme to other schemes in the future, speak for this variant. Anyway,

Grup çalışması: tasarım seçeneklerinin değerlendirilmesi

Evaluation of design elements

Scope

Please discuss the options presented for this design element. Use + / 0 / - to evaluate the option on the basis of each criterion.

Please include footnotes in the evaluation fields and justify relevant choices in the lines under the table.

Option	Criteria							
	Data availability	Manageability	Learning effects	Fit	Acceptance	Environmental Integrity	Linking perspective	
Pilot ETS scope = MRV scheme scope								
Limited scope: energy and big emitters								
Extended scope: MRV scheme plus aviation and road transport								

Reasoning/justification

Almanya'daki başlangıç faaliyetleri: Temel hususlar

- > 2005-2007 dönemi için genel tahsisatlar:
  - 2000-2002 referans dönemine dayalı tarihsel tahsis
  - Homojen azaltma faktörü: 0,9709

- > İlk faaliyetler:
  - Tanım: **1 Ocak 1994 – 31 Aralık 2002** döneminde işletmeye alınmış veya modernize edilmiş tesisler.
  - **Eski tesisler için ön koşullar:**
    1. İşletmeci tarafından başvurunun yapılması
    2. Salt işletmeden çıkartma yoktur
    3. Üretimdeki azalmalar dikkate alınmaz
    4. Emisyonları azaltmak için yasal bir yükümlülük yok

Başlangıç Faaliyetleri (Almanya): Yeni tesisler ve modernize edilen eski tesisler

- > Farklar:
  - İlk olarak 1 Ocak 1994 ile 31 Aralık 2004 arasındaki dönemde işletmeye alınmış yeni tesisler.
  - Modernize edilen eski tesisler
- > Yeni tesisler için, herhangi bir kanıt talep edilmeden, işletmeye alma yılını takiben **12 takvim yılı** için mevzuata uyum faktörü 1 olarak alınır
- > Modernize edilen eski tesisler spesifik verimlilik gereksinimleri sağlamaları halinde imtiyazlı olacaklardır

Başlangıç Faaliyetlerinin (Almanya) Kalifikasyonu

Aşağıdakiler için mevzuata uyum faktörü 1 alınacaktır:

Üç yıllık bir referans dönemine kıyasla, spesifik emisyon azaltmalarının kanıtlanabildiği modernize eski tesisler. Azaltmalar, asgari olarak aşağıda listelenmiş olan yüzdelerle tekabül etmelidir:

Azaltım faaliyeti yılı	Spesifik emisyonların azaltılması [%]
1994	7
1995	8
1996	9
1997	10
1998	11
1999	12
2000	13
2001	14
2002	15

Ticaret yoğunluğu ve emisyon yoğunluğuna dayalı olarak AB ETS karbon kaçağı listesi

